SANTA RISOLINA

Heinrich Federer

SANTA RISOLINA

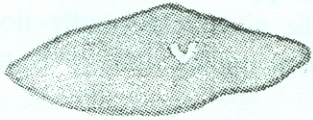

Joonistanud Katri Smitt

Tõlkinud Piia Ruber

Palju aastaid tagasi oli üks Šveitsi poeet südatalvel ringreisil Itaalias. Ühel päeval läks ta välja, et ronida lähedalasuvale mäele. Teel üles sattus ta kokku meeldiva paariga Itaaliast: Ignazio ja Laetiziaga, kes olid samuti teel kuru tippu, kus nad pidid karjatama loomi. Laetizia oli väga lustakas ja sädelev ning lisaks veel suurepärane jutustaja. Vestluse käigus öeldi üht-teist ka pühakute kohta.

"Oh," hüüatas Laetizia, "ma lihtsalt ei suuda taluda pilti kurbadest ja süngetest pühakutest. Aga on üks, keda ma tõesti armastan," lisas ta, "see on Beata Maria di Castelletto. Ma kutsun teda Santa Risolinaks."

Pisut hiljem, kui kolm rändurit jõudsid kohta, kus oli Santa Risolinale pühendatud väike pühakujukapp ja puust pink möödaminejaile, istusid nad puhkama. Sel ajal, kui nad seal istusid, jutustas Laetizia poeedile loo pühakust.

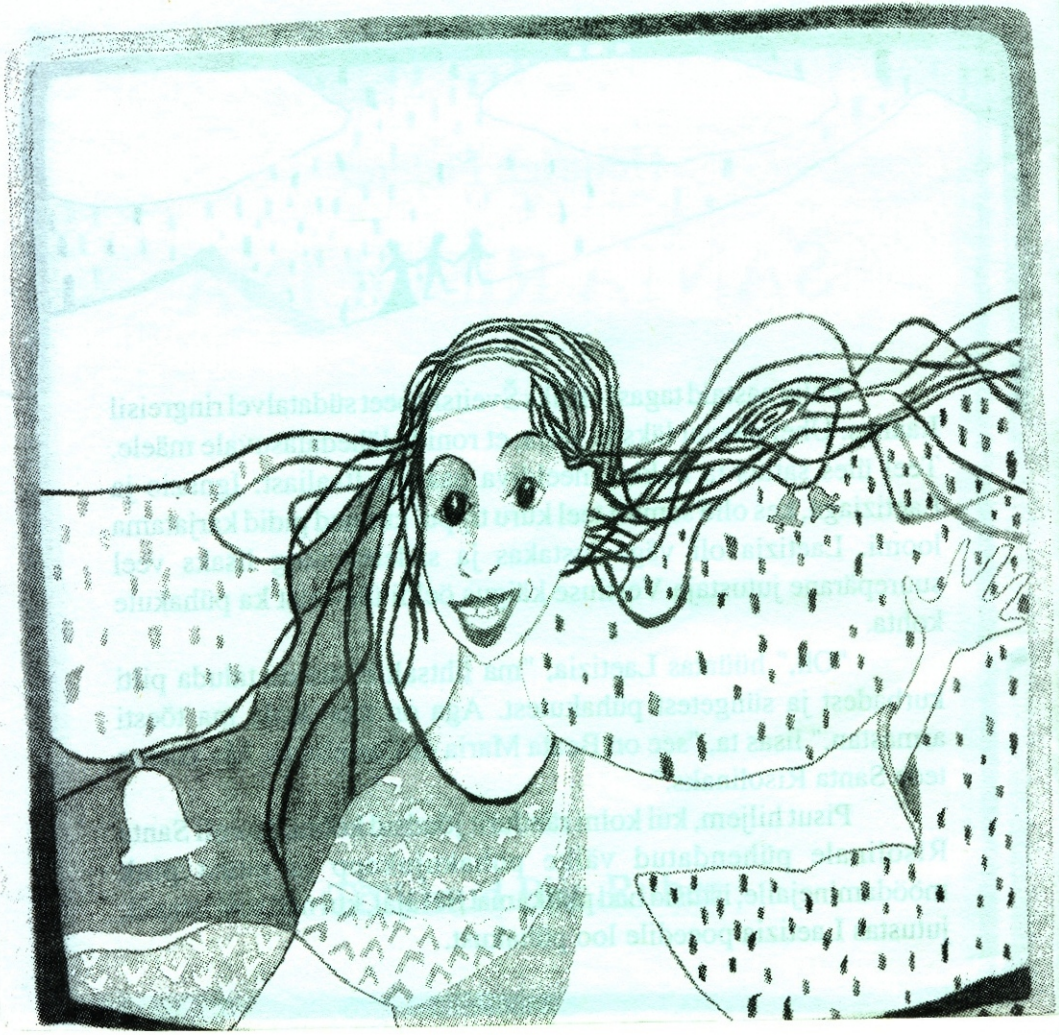

Sinjoriina Risolina naeris väga palju ja mitte keegi ei naernud iial suurema graatsia ja sarmiga. Inimesed olid harjunud tema naeru kuulates ütlema: "Pole võimalik aru saada, kas kuuled Rooma kelli helisemas või päikest laulma hakkamas." Tema naermist armastasid kuulata kõik, see tähendab kõik peale kibestunud nägudega silmakirjatsejate. Ah jaa! See sündis neliteist sajandit tagasi..., aga - uskuda seda või mitte - nondel päevadel juhtus tõesti midagi väga kummalist. See juhtus siis, kui keegi tema naeru pahaks pani. Mõned inglid taevas hakkasid kadestama noort tütarlast, kes oskas alati õnnelik olla. Ükskõik kuidas need inglid ka ei püüdnud, kunagi ei suutnud nad naerda samasuguse vabaduse ja siirusega nagu sinjoriina Castelletto. Nõnda tulid mõned neist kokku, et midagi ette võtta. Nad ootasid jõuludeni, mil - nagu igaüks teab - tuleb Jõululaps maa peale suures viletsuses ja alandlikkuses. Nad rääkisid üksteisele: "Kas see on sünnis, et tema kannatab ja samal ajal Maria di Castelletto ikka naerab? Mida inimesed mõtlema hakkavad? Seal all on pealekauba veel hädaorg. Igatahes ei ole see kindlasti mitte paradiis. Tal ei tohiks lubada nõnda jätkata." Mõned vangutasid oma päid ja pomisesid: "See on skandaal!"

Lõpuks läksid nad Jõululapse enese juurde ja rääkisid talle sellest. Jõululaps kuulas hoolikalt ja ütles siis: "Aga mida saate teie

sinna parata? Sedasorti naeru peatada on sama raske, kui tõkestada päikest tõusmast või vett voolamast." Seda öeldes tundus ta olevat täiesti tõsine, kuid üks ingel märkas, et tema huuled võbelesid natuke ja millegipärast paistis säde tema silmist. Aga tõsine noor ingel ei murdnud selle üle rohkem pead. Tema ja ta sõbrad olid nii väga oma tunnete kütkes, et ei märganud midagi enamat. Hetke või paari pärast ütlesid nad väga viisakalt: "Issand, kas me tohiksime teha ühe ettepaneku? Kui sa alustad oma külaskäiku sellesse paikkonda Norciast, siis me läheme alla, külastame seda lossi ja vaatame, mida me teha saame. Võibolla õnnestub meil seda rumalat tüdrukut veenda sind sobivamal viisil vastu võtma."

Nii sündiski. Jõulude eel läksid neli inglit alla maa peale ja jõudsid Castellettosse. See on väike linnake mägede vahel orus. Kivist sillal, mis viis üle vahutava jõekese, pesid inglid oma käsi ja jalgu jäises vees, et ilmuda selle noore sinjoriina ette väga puhaste ja rahulikena.

Jõudes lähemale lossile, kus Maria di Castelletto koos oma perekonna ja suure hulga teenrite ning toatüdrukutega elas, kuulsid

inglid tema helisevat naeru. Noorim neljast inglist oli maa peal elades armastanud väga tantsida. Nüüd, kuuldes seda naeru, tundis ta äkki, et ei suuda edasi minna. Ta tegi ristimärgi ja lipsaski minema.

Viimaks jõudsid ülejäänud kolm inglit lossi väravateni. Nad vaatasid läbi suure võlvialuse laia hoovi ja nägid, et see oli

tulvil õnnelikke nägusid, valgust ja laulu. Õue kaugemas nurgas märkasid inglid sinjoriinat ennast, ümbritsetuna paljudest külmunud ja hirmunud lastest. Ta põlvitas kividel laste keskel, tröostides ja lõbustades neid. Lõpuks ajas ta kõik naerma ja siis jooksid ka need lapsed koos teistega ringi ning ühinesid laulumängudega. Vanemad ja nooremad laulsid ja tantsisid üheskoos. Siis nägid kolm inglit, kuidas sinjoriina Marietta käis laste seas ringi, jagades igaühele kingitusi. Ta tegi seda kõike nii sõbralikul ja õrnal viisil, et tema naeratus ise oli kingitus. Siis hakkas kogu seltskond laulma ja tantsima. Nad ühendasid käed ning nende näod särasid rõõmust.

Vanuselt järgmine ingel oli maa peal elades Perugias muusikameister olnud. Ta arvas, et tema on küll ükskõikne kogu tantsimise ja kekslemise vastu maailmas, kuid temagi hakkas kõikuma kandadelt varvastele. Selle peale ta aevastas, öeldes: "Vabandage mind, vennakesed, ma olen oma taskurätiku maha unuastanud..." ja jättis nad alatult maha, kadudes vaateväljalt.

Kaks inglit, kes olid jäänud täiesti kindlameelseiks, mõistsid äkki, et ei söanda oma taevastes rüüdes sellisesse rahvahulka ilmuda. Nii nad vahetasid oma lumivalged suled kerjuse räbalate vastu ja katsid oma näod halli looriga, mis muutis nad haletsusväärseiks ja eemaletõukavaiks.

Inglid sammusid võlvialuse alt läbi otse rõõmsa rahvahulga keskele, marssisid otsejoones sinjoriina Marietta juurde, sirutasid oma käed välja ja palusid teeseldud häälega halisedes almust. Tema vaatas neid hämmastusega, nägu endiselt naeratav ja lahke. "Olge lahked," ütles ta ja ulatas neile mõned maitsvad kompvekid. Kaks inglit, kes nüüd oma välimuse poolest meenutasid kahte vanaeite, keeldusid nendest kinkidest. "Liiga magus meie jaoks," vastasid nad pominal. "Mitte miski pole liiga magus andmiseks või vastuvõtmiseks," arvas Santa Risolina, "eriti siis, kui Jõululaps meid külastama tuleb. " Kaks kerjust seisid vaikselt ja hukkamõistvalt, kui ta lisas: "Hästi, võibolla te võtate vähemalt need kasukad, et end soojendada. Ma ju näen, et te külmetate. Või soovite hoopis sandaale jalga? Need teevad konarlikel teedel kõndimise kergemaks." "Ei," vastasid nemad. "Ei, suur tänu teile, sinjoriina. Me ei taha mitte midagi sellist." Seepeale pakkus

Santa Risolina neile veel mitmeid erinevaid kingitusi, mis võiksid nende elu kergendada, aga nemad keeldusid kõigest. Sinjoriina Marietta seisis nõutult, nuputades, mida ta võiks nende imelike olevuste heaks teha. Kerjused andsid oma tuhmil ja kähiseval häälel mõista, et kink, mida nemad tahavad, on teistsugune. "Mida saan mina teile anda?" küsis Marietta, valmis kuulama nende soove. "Sinu naeru", pahvatasid kaks inglit välja, "anna meile oma naer!" "Mis! Mida, pagana pihta, te silmas peate?" hüüdis sinjoriina, justkui poleks ta mõistnud, mida temalt taheti. "Te teete nalja", lisas ta, "see on päris selge!" Ja ta hakkas laulma, siis naerma ning

kõik seisid teda kuulates. See naer kõlas tõesti kui lõokese laul kevadkuul. Ainult kaks inglit ei teinud märkamagi. "See ei ole nali, sinjoriina", ütlesid nad, "kaugel sellest." "Aga milleks on teil vaja minu naeru? Mida te sellega teha kavatsete?" "Me tahame ta korralikult kokku pakkida, pitseerida ja saata üles taevasse. Sinna ülesse sobib ta palju paremini. Ja siis jääb see sind sinna ootama. Kui sa ükskord üle paradiisi läve astud, antakse naer sulle tagasi ja see võib jälle heliseda." Nad silmitsesid teda karmilt, öeldes: "Sa pead meid vabandama, et räägime nii avameelselt, aga tõesti, selles hädaorus... ja kuivõrd on veel aega meeleparanduseks. See on liialdus... tõepoolest, see on ennekuulmatu! Tulge sinjoriina, andke see meile ja püüdke siis vahetuskaubaks natuke nutta!"

Marietta kuulas kasvava imestusega. Ta vaatas hämmastunult ega uskunud oma kõrvu. Mõni hetk oli ta hämmeldusest tumm, siis aga heitis pea kuklasse ja naeris heledalt. Tema naer nakatas, ümberolijad ühinesid temaga. Paljud olid naerust nõrgad. Nad istusid maha, kuivatasid pisaraid ja jäid vaatama kahte haletsusväärset naist, kes seisid ülimas kohmetuses ja kimbatuses.

Lõpuks Risolina toibus ja hakkas rääkima: "Ma usun, et te olete kaks muistset sibülli, kes istuvad üleval mäetipul, kivinenud südamed rinnus ja nüüd te olete otsustanud tulla meie juurde just jõulude ajaks, et näidata, kui kehvad on meie jõulud. Te vaesed

paganad! Nüüd ma mõistan, miks te ei naera. Kui te nii arvate, siis kuidas te saaksitegi rõõmsad olla. Kui vaid Jõululaps siin oleks! Aga ta käib alati kõigepealt Norcias ja alles siis tuleb Ceretto kaudu siia. Tema võiks ainult ühe oma pilguga teid rõõmsaks teha. Mina olen ju vaid tavaline tüdruk - mida suudan mina teha?" "Tulge," hüüdis ta lastele, " tulge nende õnnetute juurde, võtke nende käed oma pihkudesse ja soojendage neid, lohutage neid õnnetuid. Keegi võiks mängida vilepillil mõnd rõõmsat psalmi - võibolla kaheksandat või kolmekümne kolmandat? Siis me võime kõik rõõmsalt tantsida nende jaoks takti kaasa lüües! Võibolla aitaks see veidi meie sõpru?"

Nagu te endale ette võite kujutada, polnud kaks inglit hoopiski meelitatud, et neid paganateks arvati ja sellepärast veel haletseti. Kui esimesed laulu- ja tantsuhelid nendeni jõudsid, sulgesid nad silmad ja püüdsid mitte hoolida toimuvast. Aga see muutus varsti võimatuks, sest lapsed keksisid naerdes ning lauldes ümber nende ja mõned sosistasid inglitele nalju kõrva, nii et nad pidid naeruga võitlema. Viimaks andsid inglid alla. Nad vaatasid ringi ja kuulasid juba muusikat. Sest, nagu te teate, on kõik inglid musikaalsed ja pea igaüks oskab mängida mõnd pilli. Mida rohkem nad kuulasid ja vaatasid, seda suurem huvi neis tärkas: kas pillimängijad peavad takti ning kas nende mäng on ka

väljendusrikas. Endi teadmata hakkasid neil jalad liikuma ja keha muusika rütmis õõtsuma. Marietta aga märkas seda ja aitas oma graatsilise käega takti lüüa. Kõik tantsisid ja laulsid sellise innuga, mida polnud varem nähtud. Kui rõõmus psalm Jeruusalemmast ja tema kuldsetest tornidest kostis sadade käsi taeva poole viibutavate laste suudest, oli kõik läbi - kaks kerjusteks maskeeritud inglit ei suutnud enam sellele ülevusele vastu seista. Nad tõusid ning langetasid oma pead palveks taeva poole. Siis ühinesid inglid tantsuga ning laulsid ja laulsid... ja nüüd rõkkas nendegi naer teiste hulgas. Kõik kohalviibijad vaatasid hämminguga: iial ei olnud nad näinud nii graatsilist ja elurõõmsat tantsu. Nende imestus kasvas veelgi, kui kerjustel räbalad seljast langesid ja nende alt armsad lumivalgete sulgedega inglitiivad nähtavale tulid. Nüüd võisid kõik veenduda, et need olevused ei olnud üldse iidsed sibüllid, vaid hoopis taevased inglid. Lõpuks tantsisid kõik käsikäes ja laulsid koos taevase kooriga:

"Au olgu Jumalale kõrges
ja rahu maa peal hea tahtega inimestele!"

Poeet oli sellest vanast legendist väga liigutatud, ta peaaegu adus Marietta juuresolekut. Tema noored sõbrad olid edasi läinud. Ta istus üksinda talvevaikuses keset mägist maastikku, kui arvas end kuulvat kauget naerukaja, ent see kostis väga vaikselt ja väga kaugelt. Nagu oleks org, väike jõgi, kaljud ja metsad ümberringi kajanud sellest naerust, justkui poleks maailmas midagi muud peale rahu ja rõõmu inimeste seas.

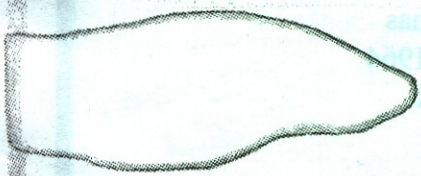

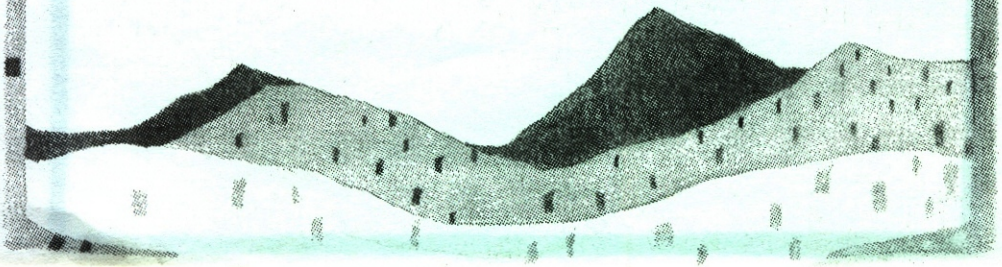

Originaal:
Olive Wyon
The World's Christmas
FORTRESS PRESS 1964
PHILADELPHIA